

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز پنجشنبه ۲۴ دی ماه ۱۳۲۱

فهرست مطالب :

- ۱ - تصویب صورت مجلس
- ۲ - تقدیم يك فقره لایحه از طرف آقای وزیر کشاورزی بقید يك فوریت و تصویب يك فوریت آن
- ۳ - سؤال آقای نراقی از آقای وزیر فرهنگ و جواب ایشان
- ۴ - شور اول گزارش کمیسیون کشاورزی راجع بآبیاری
- ۵ - تصویب طرح قانونی راجع باصلاح قانون مطبوعات
- ۶ - تقدیم و تصویب لایحه اصلاح قانون استرداد وام پرداختی بمستخدمین دولت
- ۷ - موقع دستور جلسه بعد - ختم جلسه .

(مجلس یکساعت و سه ربع پیش از ظهر بریاست آقای اسفندیاری تشکیل گردید)

صورت مجلس روز ۲۴ دی ماه را آقای (طوسی) منشی قرائت نمودند

[۱ - تصویب صورت مجلس]

رئیس - در صورت مجلس نظری نیست؟ (اظهاری نشد)

صورت مجلس تصویب شد .

[۲ - تقدیم يك فقره لایحه از طرف آقای وزیر کشاورزی]

رئیس - آقای وزیر کشاورزی

وزیر کشاورزی (آقای عدل) - اهمیت ازدیاد محصول

های کشاورزی که برای رفع احتیاجات خوارباری یا مصرف

کارخانجات کشوری مورد احتیاج است البته برهیچکس

پوشیده نیست (صحیح است) امسال ما ملاحظه کردیم که در بعضی از قسمتهای کشور از حیث خواربار که تنگدستی بود در مقابل محصولات کاشته بودند که چندان ضرورتی نداشت یعنی در این مدتی که در دنیا يك گرفتاریهائی هست ما باید سعی کنیم که آن چه لازم داریم از حیث آنوقه یا محصولهائی که برای مصرف کارخانههای ما لازم است حتی القوه در خود کشور تهیه کنیم (صحیح است) این است که يك

* عین مذاکرات مشروح یکصد و بیست و ششمین جلسه از سیزدهمین دوره قانون گذاری (مطابق قانون ۸ آذر ماه ۱۳۰۵)

اداره تندنویسی و تحریر صورت مجلس

* * اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده :

فائین با اجازه - آقایان : منصف - معصم سنگک - فاطمی - فرمانفرمایان -

غائبین بی اجازه - آقایان : مسعودی خراسانی - مرآت اسفندیاری - تولیت - فرخ - ارکانی - مشیردوانی - ناصری - امیر ابراهیمی

هزه تماش - شیرازی - دبستانی - آصف - صادق وزیرری - دولتشاهی - گرگانی - پناهی - آزادی - مستشار - کامل ماکو - نصر تپان -

دیر آمدگان با اجازه - آقایان : نوبخت - صفوی - منشور -

دیر آمدگان بی اجازه - آقایان : لبقوانی - اکبر - نیکپور - خسروشاهی -

قانونی تهیه شده است که قانون برنامه کشت سه ساله است که این زراعتها را تحت یک ترتیب و نظام معینی در میاوریم و چون بایستی این قانون زودتر بگذرد از اینجهت استدعا شده است که بقید یک فوریت مطرح شود. (صحیح است) (بسیار خوب)

رئیس - چون یک فوریت لایحه تقاضی شده است. لایحه قرائت میشود.

مجلس شورای ملی

در اینموقع که ازدیاد بعضی محصولات برای تأمین خواربار و احتیاجات کارخانههای کشور ضرورت دارد دولت بخود ربا، موظف میدانند که زراعت این قبیل محصولات را توسعه داده در عوض کشت نباتاتی را که ارزش خوارباری و اقتصادی ندارد محدود نماید برای اجرای این منظور لایحه بنام (قانون برنامه کشت سه ساله) تهیه شده که پیوست تقدیم و تمنای تصویب آنرا بقید یک فوریت دارد.

نخست وزیر وزیر کشاورزی

قانون برنامه کشت سه ساله

ماده ۱ - از تاریخ تصویب این قانون تا سه سال وزارت کشاورزی موظف است محصولاتی که کشت آنها برای تأمین حد اکثر خواربار و مواد اولیه مورد مصرف صنایع کشور ضروری است در هر یک از مناطق کشور بسته به آب و هوا و استعداد طبیعی آن منطقه تعیین و بکمیسون نظارت کشاورزی که برای اجرای این قانون در هر شهرستان یا در هر بخش تشکیل میشود ابلاغ نماید.

کمیسون نامبرده موظف است که در منطقه عمل خود مراتب را با اطلاع عموم ملاکین و مستأجرین دهات و مزارع برساند.

تبصره - کمیسون نظارت کشاورزی تحت ریاست استاندار - فرماندار یا بخشدار تشکیل میشود و مرکب خواهد بود از نماینده وزارت کشاورزی - نماینده وزارت خواربار - نماینده بانک کشاورزی و یک یا دو نفر از معتمدین کشاورزان محلی

ماده ۲ - پس از اینکه نوع زراعات مجاز از طرف کمیسون نظارت کشاورزی با آگاهی عموم رسید کلیه ملاکین و مستأجرین دهات و مزارع موظفند طبق آن اقدام بزرراعت نمایند. در صورتیکه مالک یا مستأجر بی علت خاصی نتواند طبق دستور رفتار کند مراتب را در ظرف ده روز بکمیسون نظارت کشاورزی باید اطلاع دهد و کمیسون نظارت موضوع را بررسی نموده در صورت ضرورت جرح و تعدیل لازم بعمل خواهد آورد و نظریه خود را برای اجراء بمالک یا مستأجر ابلاغ خواهد کرد در مورد اختلاف بین کمیسون و مالک و یا مستأجر اخذ تصمیم قطعی با وزارت کشاورزی است.

ماده ۳ - در نقاطی که بتشخیص وزارت کشاورزی در نتیجه بروز آفات و یا خشکسالی و غیره زراعت بطوری از میان رفته باشد که برای اجرای برنامه بذر کافی موجود نبوده و بدست آوردن آن برای زارع یا مالک در حوزه مربوطه میسر نباشد اجرای این برنامه منوط به این خواهد بود که وزارت کشاورزی با کمک بانک کشاورزی و پیشه و هنر مساعدت لازم را بنماید.

ماده ۴ - هر گاه مالک یا مستأجر بی علت برخلاف اینقانون عمل کند معادل $\frac{1}{4}$ سهم باربایی از محصولی که برخلاف برنامه کاشته است بسود دولت بازداشت میشود.

ماده ۵ - وزارت کشاورزی برای تشویق مالکین و زارعینی که در اجرای این قانون همت گمارند و در تأمین خواربار و محصولات مورد مصرف صنایع کشور بردیگران سبقت جویند همه ساله جوائزی خواهد داد.

ماده ۶ - آئین نامه های مربوط با اجرای این قانون را وزارت کشاورزی تنظیم و پس از تصویب هیئت وزیران بموقع اجرا گذارده خواهد شد.

رئیس - فوریت مطرح است. آقایان در فوریت صحبتی دارند؟ مخالفی نیست؟

امیر تیمور - بنده مخالفم.

رئیس - بفرمائید

امیر تیمور - عرض میکنم اگر تعارف را کنار بگذاریم شاید اتفاق مجلس شورای ملی و مورد اذعان عموم نمایندگان محترم باشد که در هر کاری که دولت در شئون اجتماعی کشور مداخله کرده حقیقه نتیجه مطلوبه ازش حاصل نشده است همه تصدیق دارید مثلاً در امر تجارت عملاً هم ثبت شد که دولت تاجر بدی است دولت همین که رفت و در امر تجارت مداخله کرد تجارت از بین رفت. اگر درصناعت مداخله بکند صنعت از بین میرود. شئون دولت حقیقه همان حکومت است و الا در امور خصوصی خصه در زراعت که پایه زندگانی کشور ایران روی زراعت گذاشته شده اگر دولت مداخله کند بنده قول و اطمینان صریح میدهم که زندگانی اجتماعی کشور بکلی شالوده اش از بین میرود و طوری متشنج و در هم و بر هم خواهد شد که دیگر سالهای سال هم اگر در مقام اصلاح بخواهد شد البته این لایحه ابتدا بساکن تقدیم مجلس شده است و بنده هم در مواد آن نه دقت کرده ام نه مطالعه کرده ام تا بتوانم اظهار نظر بکنم واهی از نظر اهمیتی که این لایحه خواهد داشت بنده تمنی میکنم و استدعا میکنم که آقای وزیر کشاورزی موافقت بفرمایند که این لایحه سیرعادی خود را در مجلس بکنند. یک فوریت معنی ندارد چون این لایحه در جمیع شئون کشور حقیقه مؤثر است و اهمیت دارد و این عرایض بنده را از نقطه نظر موافقت و مخالفت با دولت تلفی نکنند که من چون مخالف کلیننه آقای قوام السلطنه هستم و مخالف دولت هستم این عرایض را میکنم بلکه از نقطه نظر مصلحت کشور تلفی بکنند و واقعاً اجازه بدهند که لایحه سیر خود را بکنند و بنده الآن آقایان را بشهادت میطلبم که اگر این لایحه بیک فوریت بگذرد بکلی شالوده و وضعیت کشاورزی را از بین خواهد برد و موافقت بفرمائید لایحه بطور عادی بگذرد.

وزیر کشاورزی - اینکه استدعا شده است که این لایحه بقید یک فوریت مطرح شود برای این است که وقت زیاد طولانی نشود ممکن است اگر دو سه روز بیشتر بماند

سه چهار ماه طول بکشد و ما از حالا باید فکر بهاره کاری همان را بکنیم باین واسطه است که این تقاضا شده است. اگر آقایان قبول میفرمایند که در ظرف بیست روز این لایحه سیرعادی را میکنند بنده عرضی ندارم (ملک مدنی) خیر خیر) بنده عقیده ام این است که در ضمن شوریک دفعه هم در کمیسون میشود تمام حرفها را زد.

رئیس - آقای محمد ولی میرزا

محمد ولی میرزا - بنده چون به کمیسون ارجاع میشود نظر باتم را در کمیسون عرض خواهم کرد.

رئیس - آقای هاشمی

هاشمی - بنده انصافاً به تشخیص و عقیده خودم با فوریت این لایحه موافقم یعنی این لایحه یک لایحه است که تازه میخواهد یک صورت عملی بخود بگیرد و یک برنامه سه ساله است در واقع امیدوارم اگر تغییر و تبدیلی میشود در اصل برنامه نشود. عیب کار در این است که ما اگر برنامه هم برای دو سال سه سال قائل شدیم چون امور قائم با شخص است. فوراً تغییر میکند اینکه آقای امیر تیمور فرمودند دولت در هر چه مداخله کرد بهتر نشد شاید در زمان عادی بنده هم با عقیده حضرت تعالی موافق باشم ولی مثل امروز روزی اگر دولت در این امر مهم یک راهنمایی صحیحی نکند و یک برنامه صحیحی نداشته باشد و امور این کشاورزی راهنمایی حقیقی نسبت ب مردم نمایند تصدیق بفرمائید که کار خواربار کشور باینجائی که رسیده است از این هم بدتر خواهد شد و بنده با فوریت این لایحه موافقم. خاصه یک فوریت تقاضی شده و میرود بکمیسون و بیک شون هم میشود (صحیح است. مذاکرات کافی است).

رئیس - رأی گرفته میشود. فوریت این لایحه آقایان موافقین بفرمایند (اکثر بفرمایند) تصویب شد. بکمیسون رجوع میشود.

۳۱ - سؤال آقای لاری و جواب آقای وزیر فرهنگ

رئیس - آقای لاری آقای وزیر فرهنگ برای جوابی

سؤال شما حاضر هستند. بفرمائید

نراقی - بنده سؤالی از آقای وزیر فرهنگ کرده بودم و تمنی کرده بودم برای جواب حاضر شوند و آن سؤال این است که شنیده ام که اخیراً ایشان بریاست دانشگاه ایران انتخاب شده اند. آقایان البته مطلع هستند و میدانند که ریاست دانشگاه یکی از مشاغل آبرومند و درجه اول و معنون کشور است و حقاً متعلق بیکی از رجال درجه اول و مورد اعتماد کشور است نه این است که بخواهم از ایشان سلب کنم این صفات را ولی خارج از ادب و نزاکت است که انسان این صفات را برای خودش قائل شود و برآتی خودش ابلاغ صادر کند. عرض کنم در هر کشوری وقتی که وارد شوید و سراغ بگیرید رجل درجه اول آن کشور یا رئیس مجلس شورای ملی است یا رئیس انیورسیتته آن مملکت است (صحیح است) و همیشه سعی میکنند اشخاص آبرومند و بزرگ را ولو با فشار هم باشد این مشاغل را بآنها تحمیل کنند چون اینها مظهر فهم و فراست و فضل و دانش کشور هستند (صحیح است) در قانون دانشگاه ایران هم رعایت این مراتب را کرده است و طوری قانون تشخیص کرده است و صراحت دارد که از چندین ماده اش برمیآید که شخصیت وزیر فرهنگ با ریاست دانشگاه با هم متمایز است و در آن واحد یک نفر دو مقام را نمیشود حائز بشود بنده موضوعی که بنظرم رسیده است یاد دانت کرده ام و باطلاع آقایان نمایندگان محترم میرسانم تا بدانند آقایان که مفهوم این مواد قانون دانشگاه این است که اینها دو شخصیت متمایز هستند.

ماده سوم قانون دانشگاه میگوید: رئیس دانشگاه در آغاز افتتاح برحسب پیشنهاد وزیر معارف بموجب فرمان همایونی تعیین و بعد با برطبق ماده ۱۴ برحسب پیشنهاد شورای دانشگاه و موافقت وزیر معارف بموجب فرمان همایونی منصوب خواهد شد. یعنی شورای دانشگاه نامزد می کند پیشنهاد میکند وزیر فرهنگ هم بخاکپای همایونی.

جمعی از نمایندگان - خاکپای؟

نراقی - بمقام سلطنت. این از اصطلاحات معمولی است

ظرفیت شان مانع بود. آقای تدین استاد رتبه ده بود و آن مقدمات را داشت ولی شاید بعضی چیزها نگذاشت که این مقدمات را فراهم کند. آقای دکتر صدیق هم این مقدمات را داشت آقای منصور السلطنه عدل هم داشت ولی اینها نکردند این مقدمات را فراهم نکردند اینها وقت وقوایشان را صرف تهیه این مقدمات نکردند از طرف دیگر میخواستم بایشان عرض کنم که در دانشگاه ایران اگر چه با عجله تشکیل شد اما باز مردمان بزرگی هستند که از هر حیث شایسته هستند و شایسته تر و اینها الان دماغ سوخته هستند در هر یک از دانشکده ها در دانشکده پزشکی آقای دکتر امیر اعلم هست دکتر لقمان الدرله هست در دانشکده حقوق آقای منصور السلطنه عدل هست آقای صدیق حضرت هست در دانشکده ادبیات آقای تدین و آقای دکتر شفق و آقای دکتر صدیق هست همین دانشکده فنی جوان را شما نگاه بکنید که در این دانشکده که از جوان ترین دانشکده های ما است عناصری هستند فاضل دنیا پسند عناصری هستند که باندازه یک عمر زحمت کشیده اند افتخار کشورند آن مهندسی که رفتند است و اکل پولی تکنیک را تمام کرده و مدرسه مهندسی معدن را تمام کرده یا توانسته است بیکی از مدارس درجه اول انگلیس یا فرانسه وارد شود و آنجا را تمام کند اهمیت و ارزش علمیش خیلی بیشتر هست از کسی که دیپلم کت را در پسیکولوژی یا مداگوزی افتخاری بدست میآورد این خارج از تناسب است که این مقایسه را کرد با اینها آن هم با این کیفیت و بعقیده بنده این یک عمل خارج از لحد و نزاکت است.

وزیر فرهنگ (آقای دکتر سیاسی) - جواب بنده خیلی مختصر است و منتهی است بربیک توضیح و یک اعتراف توضیحی که برای روشن شدن ذهن نمایندگان عرض میکنم اینست که ریاست دانشگاه برای وزیر فرهنگ متضمن هیچ حقوق و هیچ مزایای مادی نیست و از روزی که دانشگاه تأسیس شده است یعنی از خرداد ۱۳۱۳ تا امروز وزرای فرهنگ ضماً ریاست دانشگاه را هم نهدند

بوده اند و وظیفه ریاست دانشگاه را انجام می دادند بنده هم بحکم سابقه این وظیفه را عهده دار شدم تنها تغییری که پیش آمده است تنها پیش آمدی که تازگی دارد این است که استادان دانشگاه بارأی خودشان این وضع را تصدیق فرمائید کرده اند و از طرف بنده هم هنوز اظهار قبولی نشده است و حکمی و ابلاغی برخلاف آن چیزی که ذکر شده است صادر نشده است وضع سابقی که وزرای فرهنگ داشته اند همان وضع را وزیر فرهنگ فعلی هم داشت فقط فرقی که داشت این بود که شورای دانشگاه این را تصدیق کرده است (صحیح است). اما اعترافی که باید بکنم این است که بنده خودم را سزاوار و شایسته ابراز و اظهار این حسن ظنی که از طرف رؤسای دانشکده ها که جناب آقای دکتر امیراعلم و دیگران را که اسم بردند جزو همین دسته هستند نمی دانم و هر چند این مردمان متشخص و دانشمند با رأی مخفی و باتفاق این حسن عقیدت را به بنده اظهار کرده اند این موضوع امر را بخود من مشتبه نکرده است و نخواهد کرد و من خودم را مستحق این افتخار نمی دانم و از این حیث با آقای سؤال کننده اختلاف عقیده ندارم بلکه اذعان دارم باینکه کوچکتر از آن هستم که رئیس دانشکده یا دانشگاه و بطریق اولی وزیر فرهنگ این کشور باشم و بهین جهت هم بود چنانکه خاطر محترم آقایان نمایندگان مستحضر است همیشه استنکاف داشتم از اینکه این مشاغل را قبول کنم و این که پنج ماه پیش این مسئولیت بزرگ را قبول کردم چرا قبول کردم و چگونه شد؟ این موضوعی است که از بحت فعلی ما خارج است فقط با آقای سؤال کننده تذکر می دهم که گاهی ممکن است اتفاق بیفتد و اگر این امر اتفاق افتاد که در رأس یکی از کارهای این مملکت آدمی غیر متخصص و غیر صالح قرار گرفت خاطرشان نباید زیاد افسرد و ملول باشد برای اینکه این امر موقتی است و استثنائی است.

دکتر طاهری - شما اهل این کارید شایسته هستید:

عده از نمایندگان - صحیح است - صحیح است.

نراقی - بنده سئوالی از آقای وزیر فرهنگ کرده بودم و تمنی کرده بودم برای جواب حاضر شود و آن سئوال این است که شنیده ام که اخیراً ایشان بر ریاست دانشگاه ایران انتخاب شده اند. آقایان البته مطلع هستند و میدانند که ریاست دانشگاه یکی از مشاغل آبرومند و درجه اول و معنون کشور است و حقاً متعلق بیکی از رجال درجه اول و مورد اعتماد کشور است نه این است که بخواهم از ایشان سلب کنم این صفات را ولی خارج از ادب و نزاکت است که انسان این صفات را برای خودش قائل شود و برای خودش ابلاغ صادر کند. عرض کنم در هر کشوری وقتی که وارد شوید و سراغ بگیرید رجل درجه اول آن کشور یا رئیس مجلس شورای ملی است یا رئیس او نیورسیت آن مملکت است (صحیح است) و همیشه سعی میکنند اشخاص آبرومند و بزرگ را ولو با فشار هم باشد این مشاغل را بانهاتحمیل کنند چون اینها مظهر فهم و فراست و فضل و دانش کشور هستند (صحیح است) در قانون دانشگاه ایران هم رعایت این مراتب را کرده است و طوری قانون تشخیص کرده است و صراحت دارد که از چندین ماده اش برمیآید که شخصیت وزیر فرهنگ بر ریاست دانشگاه با هم متمایز است و در آن واحد يك نفر دو مقام را نمیشود حائز بشود بنده موضوعی که بنظر رسیده است یاد دانت کرده ام و باطلاع آقایان نمایندگان محترم می‌رسانم تا بدانند آقایان که مفهوم این مواد قانون دانشگاه این است که اینها دو شخصیت متمایز هستند.

ماده سوم قانون دانشگاه میگوید: رئیس دانشگاه در آغاز افتتاح بر حسب پیشنهاد وزیر معارف بموجب فرمان همایونی تعیین و بعد ها بر طبق ماده ۱۴ بر حسب پیشنهاد شورای دانشگاه و موافقت وزیر معارف بموجب فرمان همایونی منصوب خواهد شد. یعنی شورای دانشگاه نامزد می‌کند پیشنهاد میکند وزیر فرهنگ هم بخاکپای همایونی.

جمعی از نمایندگان - خاکپای؟

نراقی - بمقام سلطنت. این از اصطلاحات معمولی است

ظرفیت شان مانع بود. آقای تدین استاد رتبه ده بود و آن مقدمات را داشت ولی شاید بعضی چیزها نگذاشت که این مقدمات را فراهم کند. آقای دکتر صدیق هم این مقدمات را داشت آقای منصور السلطنه عدل هم داشت ولی اینها نکردند این مقدمات را فراهم نکردند اینها وقت وقوایشان را صرف تهیه این مقدمات نکردند از طرف دیگر میخواستم بایشان عرض کنم که در دانشگاه ایران اگر چه با عجله تشکیل شد اما باز مردمان بزرگی هستند که از هر حیث شایسته هستند و شایسته تر و اینها الان دماغ سوخته هستند در هر يك از دانشکده ها در دانشکده پزشکی آقای دکتر امیر اعلم هست دکتر لقمان الدرله هست در دانشکده حقوق آقای منصور السلطنه عدل هست آقای صدیق حضرت هست در دانشکده ادبیات آقای تدین و آقای دکتر شفق و آقای دکتر صدیق هست همین دانشکده فنی جوان را شما نگاه بکنید که در این دانشکده که از جوان ترین دانشکده های ما است عناصری هستند فاضل دنیا پسند عناصری هستند که باندازه يك عمر زحمت کشیده اند افتخار کشورند آن مهندسی که رفتند است و اکل پولی تکنیک را تمام کرده و مدرسه مهندسی معدن را تمام کرده یا توانسته است بیکی از مدارس درجه اول انگلیس یا فرانسه وارد شود و آنجا را تمام کند اهمیت و ارزش علمیش خیلی بیشتر هست از کسی که دیپلمد کترا در بسیکولوژی یا مداگوزی افتخاری بدست میآورد این خارج از تناسب است که این مقایسه را کرد با اینها آن هم با این کیفیت و بعقیده بنده این يك عمل خارج از ادب و نزاکت است.

وزیر فرهنگ (آقای دکتر سیاسی) - جواب بنده خیلی مختصر است و منتهی است بر يك توضیح و يك اعتراف توضیحی که برای روشن شدن ذهن نمایندگان عرض میکنم اینست که ریاست دانشگاه برای وزیر فرهنگ متضمن هیچ حقوق و هیچ مزایای مادی نیست و از روزی که دانشگاه تأسیس شده است یعنی از خرداد ۱۳۱۳ تا امروز وزرای فرهنگ ضمناً ریاست دانشگاه را هم عهده دار

بوده اند و وظیفه ریاست دانشگاه را انجام می‌دادند بنده هم بحکم سابقه این وظیفه را عهده دار شدم تنها تغییری که پیش آمده است تنها پیش آمدی که نازگی دارد این است که استادان دانشگاه بارأی خودشان این وضع را تصدیق فرمائید کرده اند و از طرف بنده هم هنوز اظهار قبولی نشده است و حکمی و ابلاغی برخلاف آن چیزی که ذکر شده است صادر نشده است وضع سابقی که وزرای فرهنگ داشته اند همان وضع را وزیر فرهنگ فعلی هم داشت فقط فرقی که داشت این بود که شورای دانشگاه این را تصدیق کرده است (صحیح است). اما اعترافی که باید بکنم این است که بنده خودم را سزاوار و شایسته ابراز و اظهار این حسن ظنی که از طرف رؤسای دانشکده ها که جناب آقای دکتر امیراعلم و دیگران را که اسم بردند جزو همین دسته هستند نمی‌دانم و هر چند این مردمان متشخص و دانشمند با رأی مخفی و باتفاق این حسن عقیدت را به بنده اظهار کرده اند این موضوع امر را بخود من مشتبه نکرده است و نخواهد کرد و من خودم را مستحق این افتخار نمی‌دانم و از این حیث با آقای سئوال کننده اختلاف عقیده ندارم بلکه ادعان دارم باینکه کوچکتر از آن هستم که رئیس دانشکده یا دانشگاه و بطریق اولی وزیر فرهنگ این کشور باشم و بهین جهت هم بود چنانکه خاطر محترم آقایان نمایندگان مستحضر است همیشه استنکاف داشتم از اینکه این مشاغل را قبول کنم و این که پنج ماه پیش این مسئولیت بزرگ را قبول کردم چرا قبول کردم و چطور شد؟ این موضوعی است که از بحث فعلی ما خارج است فقط با آقای سئوال کننده تذکر میدهم که گاهی ممکن است اتفاق بیفتد و اگر این امر اتفاق افتاد که در رأس یکی از کارهای این مملکت آدمی غیر متخصص و غیر صالح قرار گرفت خاطرشان نباید زیاد افسرده و ملول باشد برای اینکه این امر موقتی است و استثنائی است.

دکتر ظاهری - شما اهل این کارید شایسته هستید:

عده از نمایندگان - صحیح است - صحیح است.

وزیر فرهنگ - و می گذرد و چنین شخصی خواهی نخواهی (شخص نامناسب و غیر صالح) از بین می رود و بکنار خواهد رفت و اگر جان سختی هم بکند محیط و افراد او را بکنار خواهند زد و مقام او را بکسانیکه دارای شخصیت و فضیلت هستند چنانکه منظور نظر ایشان است خواهد داد عرض دیگری ندارم. (صحیح است. احسن است)

[۴ - شور اول گزارش کمیسیون کشاورزی راجع بآبیاری]

رئیس - گزارش کمیسیون کشاورزی راجع بمسئله آبیاری مطرح است. شور اول است. گزارش کمیسیون خوانده میشود.

گزارش از کمیسیون کشاورزی بمجلس شورای ملی. کمیسیون کشاورزی لایحه شماره ۱۶۹۷۷ دولت راجع بآبیاری را در چندین جلسه باحضور آقای وزیر کشاورزی مطرح نمود و با اصلاحاتی که بعمل آمده اینک گزارش آن بشرح زیر برای شور اول تقدیم میشود.

رئیس - گزارش کمیسیون بودجه در این خصوص خوانده میشود:

گزارش از کمیسیون بودجه بمجلس شورای ملی: لایحه شماره ۱۶۹۷۷ دولت راجع بآبیاری از نظر قسمت مالی آن در کمیسیون بودجه مورد شور و مطالعه واقع و بالنتیجه با گزارش کمیسیون کشاورزی در این خصوص موافقت و اینک گزارش آن را تقدیم مجلس شورای ملی مینمایند

رئیس - مذاکره دو کلیات است. آقای انوار.

انوار - مخالفت بنده نه اینکه مخالفت نسبت بوجود این موضوع باشد بلکه راجع بوجود و ایجاد این مؤسسه و وجوب آن نیست در این باب بنده مخالفتی ندارم مخالفت بنده راجع به چیزی است که بنده همیشه از ایشان گله دارم و آن راجع به تفویض کاری است آقای وزیر کشاورزی در حقوق و در مالیه مملکت جایز میدانند و دلایل هم این است که آقایان نمایندگان و رفقا هر کس میل دارد بروند بوزارت کشاورزی و آن جا را با آن عرض و طولی که گمان نمیکنم در هیچیک از مالک فدا شده این قدر عرض و طول داشته باشد از کف خیابان تا آن بالا فرشهای یک و نیک سوله و خشکند

ایجاد کرده اند اطفاها را بایک ترتیب فوق العاده ترین کرده اند بنده میگویم مملکت ما البته خیلی دلا را هستیم ولی امروز ما نداریم امروز دسترسی نداریم. ایشان و این قانون می خواهند ایجاد یک مؤسسه مستقلی را برای آبیاری بنمایند این مؤسسه مستقل فر داست که یک لایحه برایش می آورند مدیر کل می خواهد معاون می خواهد منشی می خواهد مفتش می خواهد تصدیق میفرمائید این لایحه را که ما اعتبار میدهیم چند میلیون این برای این باید باشد که بعد در سالهای سال طرف جنوب که بی آب مانده است امیدوار باشیم که شاید در آنجا احداث قنات بشود و آبیاری بشود و در آنجا یک قدمهایی برای آسایش مردم برداشته شود و تمام برای این اداره مستقل مصرف بشود بطوریکه بدمردم بخورد و احداث قنات بشود آقایان توجه می فرمائید بنده فریاد دارم دلم می سوزد بیائید بودجه تفصیلی راه را که به مجلس آمده است به بینید تا مطلع بشوید که چه واقع شده است چهارده کرور تومان مخارج راه شد است که هیچ واجب نبود چند میلیون مخارج کشاورزی شده است نگاه کنید وقتی که می خواهند یک جنگل را درست کنند میگویند که اگر یک ذرع مکعب یک متر مکعب چوب بردارند یک پولی باید بدهند برای اینکه هزینه درخت کاشتن در آن نقطه صحبتی که بنده دارم برای این است که میگویم این اداره مستقلی که میخواستید ایجاد کنید مخارجی که در آنجا می خواهید بکنید باید صرفاً برای آبیاری باشد و خرج اداری نشود این ایرادی است که من دارم و همیشه میگویم این ایراد من است و الا با اساس آبیاری بنده موافق هستم (صحیح است) نهایت یک میزانی را باید برای خرج اداری شان معین کنند که آن میزان را مجلس تصویب کند نه اینکه دستشان باز باشد که در خرج کردن و هر طور دلشان بخواهد با اسم مؤسسه آبیاری خرج کنند (صحیح است)

وزیر کشاورزی - شاید آقای انوار از دست بنده خیلی آه و ناله داشته باشند که شاید خرج زیاد تزی کرده باشم و ایشان نمی فرمایند باید کمتر خرج بشود بنده خدجی که میکنم مطابق اعتباری است که کمیسیون بودجه تصویب کرده اند و اقلام کل و جزء بودجه را رسیدگی و تصویب فرموده اند

آن قالی و فرشهایی را که فرمودند آن را نشان بدهند که در کجاست اگر زیادی داشتیم فوراً می فروشیم اما راجع باین لایحه تصور میکنم که اگر بهترین خرج و خرج واجب باشد همین خرجی است که در این قانون ما پیش بینی کرده ایم و تصور میکنم آقای انوار هم موافق باشند (صحیح است) با آن و این بنسگاه فعلاً هم هست و خرج زیاد تری هم برای اداره و قالی صندلی و فلان که فرمودند نخواهد شد و تمام این پول بمصرف کارهای فنی خواهد رسید که شرحش راملاحظه خواهید فرمود و بودجه اش را هم مجلس ملاحظه خواهند فرمود و هر قسمی که تصویب فرمودند همانطور اجرا خواهد شد و هیچ زیاده روی هم نخواهد شد اگر هم تصویب نفرمودند عملی نخواهد شد.

رئیس - آقای روحی

روحی - عرض کنم از دوره پنجم باین طرف مستقیماً یک قوانینی از مجلس شورای ملی گذشته است منتهی در آن موقع یک کارهایی بود بنا بمقتضیات روز انجام می شد در عمل قانونش هم در ضمن می گذشت و ما مطمئن بودیم که آن چه در قانون می گذرد همان اجرا میشود ولی متأسفانه فعلاً تصور نمیکنم این وضعیت را دولت حاضر داشته باشد که یک قانونی را که می گذرانند با او همراه باشد که بمرحله اجرا برسد همین قانون جنگل را بنده بشما اطمینان میدهم که تا سال دیگر هم اجرا نشود این کار مراقبت می خواهد مواظبت می خواهد وقت می خواهد تا قانون عیناً اجرا بشود این مراقبت متأسفانه امروز در کشور مادر ما در روزی ما در معاونین ما مثل پیش نیست حالا چرا اینطور شده است بنده نمیدانم و دلایلش را بخودشان واگذار میکنم.

اما این قانون آبیاری بعقیده بنده این یکی از بهترین قوانینی است که بعقیده بنده باید در ایران اجرا شود ولی بنده بعقیده دارم که این را باید بدست مردم داد آقایان دولت باید حتی المقدور کمتر مداخله کند در این قانون و باید مردم اجازه بدهند که شز کتهائی تأسیس کنند و بروند قنات مخروبها را آباد کنند سد بندی نکنند و آب برای مملکت فراهم کنند نه اینکه بخود دولت بخواهد

بباید و عمل کند این باعث میشود که خرج زیاد بشود خرج زیاد بشود نتیجه هم عائد نشود بنده از جنوب اطلاع دارم از شهر تبریز هم که یک سفر رفته ام اطلاع دارم در اطراف شهر تبریز و در اطراف کرمان و فارس صد ها قنات مخروب افتاده است اگر یک نفر خواست برود این قنات را دست بزند و یک گشایشی برای مردم این شهر ها فراهم کند جلویش را بگیرند و نمیگذارند و بعنوان مالکیت مانع میشوند

در صورتیکه تا آن ساعت یک نفر هم ازش استفاده نموده بنده آقا مطابق تاریخ این عرایض را میکنم شهر کرمان یک میلیون و دوست هزار نفر جمعیت داشته است و امروز در اثر بی آبی تقلیل پیدا کرده است به پنجاه و پنج تا شش هزار نفر ملاحظه فرمائید که این چه تنزل فاحشی است که ما از حیث نفرات در این شهر بواسطه کم آبی دچار شده ایم در کرمان یک عده زیادی قنات بوده است که بعضی از آن ها تا پنج سال پیش هم دائر بوده است ولی امروز بحال بازرگانه است و مالکین و اهالی هم توانائی ندارند روی اینکه با هم تفاتی دارند و اتحاد نظر ندارند بنده عقیده دارم که دولت مبادیستی یک ماده واحده بمجلس بیاورد و انواع سد بندیها را به اختیار مردم می گذاشت که هر کجا آبی دیدند شروع به بیرون آوردن بکنند و یک ضرب الاجلی در مدت یکسال معین می کردند که اگر در مدت یکسال مالک آبادی کرد فبها و اگر آباد نکرد دیگر حقی نداشته باشد و الا این قانون شاید تا یک جدی مفید باشد ولی بطور کلی سود مند نیست بنده با آقای وزیر کشاورزی صحبت کردم نظر ایشان هم همین طور بود گفتند ما فعلاً این قانون را آوردیم بکن

است مجلس شورای ملی اصلاحاتی در ضمن گذشتن قانون بکند بنده عرض میکنم در جنوب الان بیش از ده هزار قنات خرابه بیشتر است الان در سیرجان بیش از سه هزار قنات مخروبهاست مال خود دولت هم هست اینها را باید اصلاح کرد و رفع فقر و بیچارگی را از مردم نمود و این قنات بعقیده بنده نفرین میفرستند بآن کسایی که میتوانند مشکلات را رفع کنند و اینها را آباد نکنند و نمیکنند صاحب قنات

هر کس هست باید مازم باشد در ظرف یکسال آن وقت اداره کشاورزی هم با او يك كمكى بکند و این کار را بکند اگر نکرد اول کسی که کرد این اجاره باو تعلق میگیرد شما يك کاری بکنید که اثری داشته باشد نه اینکه يك کاری بکنید که هیچ اثر نداشته باشد قانون را بایستی اجرا کرد و باید يك مواد کوچک و يك مواد عملی داشته باشد و قابل اجرا و سهل التناول باشد که همه کس بدان دسترسی داشته باشد و بتواند عملی بکند و قنوت مخروبه را آباد کنند جنوب امروز از خشک سالی دارد میسوزد هزاران قنات مخروبه در آنجا خوابیده است آنرا بایجان خرابان و سایر قسمتهای ایران همین طور يك فکری بکنید آقای وزیر کشاورزی این لایحه شما این مقصود را عملی نمیکنند شما می گوئید بانک کشاورزی کمک می کند ولی آیا کسی میتواند از آن استفاده کند ولی وقتیکه يك صاحب قناتی يك بنچاق کهنه دارد مال سپید سال پیش از این و این را دست آویز قرار داده و معلوم هم نیست اصلاً ماخذ سندش چیست و نمی گذارد آب بیاید به اطراف خودش هم آباد نمیکنند بنابراین دولت و شهرداری نباید در مقابل این وضعیت تماشاچی باشد بعقیده بنده این وضعیت خوب نیست بایستی لایحه را طوری تنظیم کنید که حق بنده مردم که بروند و قنوت مخروبه را آباد کنند نه اینکه بگوئید خوب يك مالکی دارد که يك قباله هم در جیش دارد این را صد سال است خراب و بایر نگاه داشته و آباد نمیکنند در صورتیکه ساکنین آنجا از خشکی میسوزند پس بعقیده بنده این قانون ابداً سودمند نیست بایستی سعی کنید و يك شرکتهائی تشکیل بدهید برای آبیاری برای سد بندی برای آب آوری از قنوت بایر آن وقت درست می شود چیز غریبی است ما وقتیکه يك کسی میاید يك کاری میکند می گوئیم سود فراوان میبرد باید هم ببرد مسلماً یا اینکه مالك مخالفت میکند و بهمین ملاحظات تمام قنوت از بین رفته است آقا قانون مرور زمان يك قانونی بود که بنده خودم در این مجلس شورای

ملی افتخار دارم که به تصویب آن رأی داده ام این قانون وقتی گذشت در مجلس يك قانون بود که بكمعه رضایت نداشتند الان بعد از ده سال اثرات خوب این قانون بکلی آن نگرانی را از بین برده و عده زیادی دعواهای پوچ کشور را بر انداخته است و داد گستری را بکفداری آرام کرده و هباهو را از بین برده است این قانون مرور زمان را برای قنوت هم قائل شوید اگر کسی در ظرف سه سال قناتش را آباد کرد چه بهتر و الا حقى به قنات نخواهد داشت آقا این معنی ندارد این اصول کثیف را باید عوض کرد و از بین برد بنده عقیده ام این است که این قانون اگر با این وضع بگذرد بهیچوجه سودمند نیست و بایستی برود بكمیسیون و يك اصلاحاتی در اطراف آن بعمل بیاید.

وزیر کشاورزی - آقاى نماینده محترم در ابتدا شرحی راجع بعدم موافقت ادارات در اجرای فرمودند بنده بسهم خودم میتوانم اطمینان بدهم به آقایان که تا آن حدی که مقدور است مراقبت میشود و خواهد شد و هیچ دلیل ندارد که مراقبت نشود و هیچ دلیل ندارد که يك قانونی بیاید بمجلس و وقت آقایان تلف شود و صحبت شود بعد هم اجرا نشود مخالفت ایشان هم با اصل موضوع نبود با اصل تنظیم لایحه بود نظر ما هم با ایشان یکی است ما میخواهیم که آب فراهم شود تا بتوانیم زراعت کنیم حالا اگر در این قانون موادی بنظر ایشان برسد که بقدر کفایت قوی نباشد البته يك موادی پیشنهاد بفرمایند که این نظری که همه داریم بهتر اجرا شود و زودتر بمقصود برسیم و هیچ دلیلی هم ندارد که بنده قبول نکنم بنده خودم اذعان دارم و در خارج هم عرض کردم خدمتتان که دو سه ماده باید به این قانون اضافه شود تا آن نظریه تأمین شود بنده دو سه مرتبه هم عرض کردم بعضی از آقایان فرمودند که قانون را مختصر بیاورید که زود بگذرد حالا اگر صلاح دانستید موادی اضافه شود پیشنهاد بفرمائید بنده هم موافقم مخصوصاً راجع به قنوت بایر و اصلاح قانون قنوت که بنده هم کاملاً موافقم يك کلمه

فرمودند که طرز اجرائش برای بنده بکفداری تأسف دارد و آن راجع به شرکتهاست اگر هم بنا شود این کار عملی شود تازه مالك موافقت نمیکنند و میگویند ما اصلاً آب نمیخواهیم آنوقت شما میفرمائید که ما بیائیم مردم را و ادار کنیم شرکت بکنند و شرکتهائی تشکیل بدهند و اینها هم بهیچوجه حاضر نشوند و بازی در بیاورند این است که ما چند راه اینجا پیشنهاد کردیم بلکه آن منظور ما عملی شود

رئیس - آقای اوحدی

اوحدی - بنده با روح این قانون کاملاً موافق هستم و این لایحه را بهترین لوایح دولت میدانم برای احیای اراضی قفر البته همه آقایان تصدیق دارند که مملکت ایران بواسطه نداشتن آب هشت قسمتش با بر افتاده است و قسمت آبادش در قسمت بیشتر نیست بنا بر این هیچ اشکالی در اصل موضوع آبیاری بنظر بنده نمیرسد صحبت در طرز تنظیم این لایحه است اولاً در این لایحه نوشته شده است اداره مستقلی بنام اداره آبیاری تأسیس میشود بنده انتظار دارم که آقای وزیر کشاورزی معنی استقلال را برای بنده توضیح بدهند اگر مقصود از استقلالی که باین اداره داده میشود بمعنی حقیقی استقلال است که در امر آبیاری هر چه را که صلاح مملکت میدانند اقدام بکنند اگر این است چرا اینجا نوشته اند که در تقدم و تأخر آبیاری یا سد سازی یا قنوت یا رودخانه پس از تصویب هیئت وزراء این اگر استقلال دارد تصویب هیئت وزراء در تقدم و تأخر چه اثر دارد اگر استقلال ندارد چرا نام او را مستقل گذاشته اند باین اداره از یکطرف شما حق میدهند که اداره برای ساختمانهای سدها و اگر احتیاج به استخدام مستخدم و متخصص دارد میتواند این کار را بکند اگر این اداره محتاج شد به پنج نفر متخصص اروپائی برای سد سازی آیا حق دارد آن اشخاص را استخدام بکند و حقوقشان را معین بکند یا باید بوزارت مربوطه اش مراجعه بکند اگر بنا شد بوزارت مربوطه اش مراجعه کند پس استقلال ندارد پس نام این اداره را بعقیده بنده مقتضی نیست که این طور بگذارید

با این شرح و بسطی که گذارده اید بهتر است که بنویسید وزارت کشاورزی اداره تأسیس میکند موسوم باداره آبیاری آنوقت هم اختیار دارید و هم نظارت دارید همه چیز دارید این لفظ استقلال را از این لایحه بر دارید صلاح هم این است چون او نخواهد توانست که عمل بکند و شما هم نمیگذارید که عمل بکنند این یکی دیگر اینکه این قانون ناقص است بعقیده بنده برای خاطر اینکه بکس قسمت قنوت بایر یا دایر اینها از يك املاکی باید عبور کند تا بيك مادر چاه آنوقت این قناتی را که شما میخواهید دایر بکنید یا میخواهید توسعه بدهید مجبور هستید که چاههای آنرا از ملك دیگری عبور بدهید آنوقت صاحب ملك با شما چه شکل رفتار میکند (عده از نمایندگان - آقا قانون مخصوص دارد) هست قانون (بله هست) بسیار خوب پس در اینجا نظر بنده تأمین شده؟ (جمعی از نمایندگان - بلی) مطلب دیگر در این قانون نوشته شده که عوایدی را که از ساختمانهای و عملیات آبیاری عاید صندوق آبیاری میشود این عواید باز خرج و هزینه ساختمانهای دیگر آبیاری خواهد شد در يك جای دیگر نوشته شده است عواید حاصله از این عمل آبیاری صرف هزینه امور بهداری و فرهنگی آن محل خواهد شد این هر دو با همدیگر متناقض است اگر صرف اینها میشود اوچه معنی دارد اگر صرف آبیاری میشود این عبارت چه معنی دارد؟ بعلاوه این صرف را هم که برای آبیاری معین کرده اید معلوم نیست يك عوایدی را که شما از یکقسمت از کشور تحصیل کرده اید آیا شما صرف همان قسمت از کشور خواهید کرد یا این که این عواید نوبی صندوق شما است بسیار خوب حالا فرضاً صندوق شما دارای پنج میلیون پول است این پنج میلیون پول را میرویم فلان قسمت سد سازی میکنیم در آنجا قنوت را احداث میکنیم کدام یکی؟ این قانون گنگ است هیچکدام از اینها را درست بیان نمیکنند مطلب دیگر يك مواردی قبل از طرح این قانون در جریان است از قبیل اتصال آب کوه رنگ به زاینده رود تا يك

زحمانی که در اطراف این موضوع کشیده شده و از طرف دولت اقدام بعمل شده و شروع کرده اند و مشغول هستند و همچنین در کرمانشاه برای آن رودخانه و آن شرکتی که در آنجا تأسیس شده آیا آنهایی که مشغول عمل هستند آنها هم مشمول این قانون خواهند بود یا خارج خواهند بود اگر اینها را هم میخواهند مشمول قرار بدهند من درخواست میکنم قسمت زاینده رود و اتصال آب کوه رنگ را از این قانون و جریانی که در اینجا نوشته شده است مستثنی کنید

وزیر کشاورزی - نسبت به بنگاه مستقل که فرمودند نظر ما این نیست که مثل ادارات مستقلی که در چند سال پیش داشتیم که در حکم یک وزارتخانه بود این هم اینطور باشد منظور ما از این لغت مستقل دادن یک آزادی عملی است باین اداره که میتواند کارهای جاری خودش را بدین اینکه هر روز گزارش بدهد بوزارت کشاورزی و وزارت کشاورزی هم مامور بفرستد و تشریفاتی بعمل بیاورد و دستورانی بدهد اجرا کند والا البته این اداره تحت نظر وزارت کشاورزی است و در کارهای کلیش بایستی دائماً در تحت مراقبت این اداره باشد فقط در کارهای جزئیش یک اختیاراتی قائل شدیم راجع بایرادهایی که آقای اوحدی فرمودند و آقایان هم فرمودند این ایراد ایشان اصلاً در قانون پیش بینی نشده است منتهی البته در قانون صورت جریان کار طوری است که نتیجه زحمت حاصل می شود البته باید آن مواد اصلاح شود و بنده هم با این قسمت موافقم که اصلاحات لازم بشود راجع به عوائد که فرمودید باز در چاپ یک انتباهی شده است درآمدهای این کارها مخصوص بوسیله آبیاری کشور میشود و در ماده هشت پوشتیم که این درآمدها برای ترفیه حال زارعین آن منطقه که در آنجا زراعت میشود بخرج خواهد رسید ولی البته در ظاهر مطلب اشتباهی است که البته تقصیر بنده نیست در چاپ اشتباه شده پیشنهادی که هست این بود ده درصد از درآمد برای ترفیه حال زارعین و رعایای آن محل بمصرف

مطالب را عرض کنم که یک فکری در این کار بشود در احکام اسلام راجع به قنات یک احکام صریحی نبود گویند تاریخ که زیدی دیدم که در زمان عبدالله طاهر در خراسان و قلمرو حکومتش دید که قنات خیلی خراب شده است فقها و علما را جمع کرد و یک احکامی نوشت برای عمران و آبادی قنات و ما نباید حالا کمتر از هزار و صد سال قبل بشیم با جعفر برمکی هارون الرشید را آورد دور ایران گرداند هر جائی متمولین و دهقان زادگان میامند از زیادی مالیات میدادند هرون از جعفر میپرسد که سبب چیست آنوقت دفاتر املاک و مالیات دوره انوشیروان را بیرون میاورند و میگفت نگاه کنید به قنات آباد دوره انوشیروان و دوره ساسانیان و به بینید در نتیجه تاخت و تاز عرب مخصوصاً در زمان امویها قنات خراب شده و ملت ایران فقیر شده است و امروز بدتر از آن دوره شده است البته در جنوب اگر ملاحظه بفرمائید می بینید که پنجاه هزار کاریز خراب است که در سابق آباد بوده اعم از توقف و اعم از ملک اشخاص و عیب بزرگ هم این است که خلاصه سعی و عمل از این مملکت رخت بر بسته این قنات بنام قنات بایر در دست یک عده از بقایای خانواده های کهن افتاد است غالباً هم مشترک است بین افراد زیادی که نه خودشان آباد می کنند و نه قوه آباد کردن دارند و نه بهیچ شرطی با یک طول مدتی و بایک اجازه اجازه میدهند که سایرین بیایند و این قنات را آباد کنند و در قوانین ما هم چیزی نیست که بتوان صریحاً آنها را ملزم کرد یا وادار کرد که قنات آباد شود و بحال اولیه شان برگردد این است که مخصوصاً جناب آقای وزیر کشاورزی و مجلس شورای ملی باید سعی بفرمایند که در برابر خیابانهای آسفالته و خیابان سازی یک مدتی هم توجه به خیابانها و قنات خرابه بفرمایند که مملکت ایران بلکه بزمان اولش برگردد

ملک مدنی - چون ماده اول است مطابق سابقه میشود در کلیات قانون مطالبی عرض کرد اینجا برای این

که سوء تفاهمی نشود بنده یک تذکراتی عرض می کنم مذاکراتی که آقای هاشمی فرمودند یک کلیاتی است که بجای خودش صحیح است و جای تردید نیست و اصل این لایحه روی همین نظر بوده است که آقای هاشمی توجه کرده اند همینطور که ایشان اظهار کردند بواسطه یک حوادثی که اصل آن ناامنی بوده است قنات ایران بیشترش مخروبه شده است و در اغلب قراء دهات ایران قسمت زیادی قنات مخروبه وجود دارد که شاید هردهی را آدم عبور می کند یک رشته دو رشته قنات مخروبه در آنجا هست آنها بجای خودش مسلم است که البته باید وسایل آبادی و عمران آنها فراهم شود اما آنهایی که فعلاً موجود است و آبی دارد آنها هم صورت آبادی ندارد که در این لایحه پیش بینی شده است که قناتی که بائر شده و دارای خورده مالک هستند و صاحبان آنها هم نمیتوانند وسایل تنقیه و عمران آنها را فراهم بکنند مؤسسه آبیاری تشکیل شود که آن مؤسسه آبیاری توجه به آبادی آن قنات داشته باشد بعقیده بنده که یک مختصر اطلاعی از کار زراعت و فلاحات دارم و یک کاری است که خارج از حرفه و اطلاعات بنده نیست این لایحه یکی از بهترین لوایحی است که وزارت کشاورزی تهیه کرده است زیرا تمام نکاتی که لازم بوده است در نظر گرفته است اولاً تمدن روی نکرده است برای این که دخالت در قنات وزندگی و ملک مردم نشده باشد که موجب زحمت مردم شده باشد همینطور که آقای امیر تیمور در ابتدا فرمودند که دولت نمیتواند یک کاری که بالاخره مربوط به افراد است خودش دخالت کند این مطلب صحیحی است در جای خودش و بعقیده بنده باید کارها را داد بدست اشخاص مختلف مردم که میخواهند کار خودشان را بکنند ولی باید نظارت دولت و بالاخره کمک دولت در مواردی که ضرور بشود بعمل آید که یکی از آنها همین مسئله است که مورد بحث است و خوشبختانه بعد از سالهای زیاد فعلاً وزارت کشاورزی متوجه این موضوع شده است و این لایحه را تهیه کرده است و بعد بمواد که میرسیم بحث می کنیم اولاً وجود این مؤسسه خیلی

ضروری است و از تمام شعب وزارت کشاورزی مفیدتر و لازم تر است مخصوصاً با این قسمتی که پیش بینی کرده است که يك صندوقی داشته باشد که احتیاجات ملاکین و کسانی که میخواهند قنوت را آباد کنند و دسترسی نداشته باشد آن صندوق تهیه و تأمین کند و باعث معطلی نشود مرحله بعدش هم موادی است که بنظر بنده در این جا هست که مربوط به عمران و آبیاری قنوت است در کمیسیون عدلیه هم که آوردند از نقطه نظر آن مسائلی که مربوط به کمیسیون عدلیه بود آنجا هم بنده عرض کردم که این لایحه به بهترین وجهی تنظیم شده است نه آنقدرها افراط کرده اند از اینکه بکار مردم دخالت شود که باعث زحمت آنها بشود و مأمورین دولت را در این کار مداخله نداده اند و نه از این طرف همین طور بامید خودشان گذاشته اند و تمام نکاتی که لازم بوده است پیش بینی کرده اند و بنظر بنده این لایحه بسیار مفیدی است و منظور همه را اگر انشاء الله بهمین کیفیت بگذرد و بسوق اجرا گذاشته شود

رئیس - آقای فرمانفرمایان .

فرمانفرمایان - بنده موافقم .

رئیس - آقای معدل . (بعضی از نمایندگان - کافیست کافی است)

معدل - بنده نظری که دارم راجع بنقشه آبیاریست که در این قانون تصریحی در این باب ندارد تمنی میکنم اگر این اصلاح مورد پسند آقایان نمایندگان واقع بشود آقای وزیر هم موافقت بکنند در شور دوم اصلاح شود و آن این است که برای آبیاری کشور و استفاده از هر نوع آبی که بشود از زیر زمین یا از آبهای که روی زمین است استفاده بشود يك نقشه جامعی تهیه بشود و آن نقشه که سالپان دراز میخواهند از آن استفاده بشود قبلاً بتصویب هیئت وزیران برسد و رؤسای مختلف وزارتخانه یا وزیر یا آن بنگاه مستقل آبیاری هم بتواند دخل و تصرفی در آن نقشه بکند و آن نقشه و اساس را تغییر بدهد ما بتجربه دیده ایم که بیشتر اصلاحات را روز اول، نیت خوبی داشتیم ولی

هر بار هر کسی آمده است روی يك فکر شخصی و روی يك غرض خصوصی آن نیت اصلاحی را بهم زده است البته تهیه این نقشه کار آسان و سهلی نیست ولی اگر امروز که نست بکار زده ایم موفق شویم که يك هیئت نقشه کشی استخدام کنیم استان باستان و قطعه بقطعه این کشور را از نقطه نظر آبیاری نقشه برداری بکنیم و این نقشه را پس از تصویب بچاپ برسانیم و در دسترس استفاده کنندگان قرار بدهیم و برای مملکت يك ذخیره اساسی تهیه کرده باشیم بهتر است بسیاری از اشخاص هستند که دارای يك املاکی هستند که امروزه همینطور خراب و بائر افتاده است و آب ندارند در حالی که متخصص میتواند برای این اراضی منابع آبی را پیدا کند و راه وصول و حصول باین مقصود را هم بآنها نشان بدهد اگر این کار را که بگوئیم خورد خورد خواهیم کرد و آرام آرام انجام بدهیم نقص دیگری در کار ما پیدا میشود و آن این است که همه دفعه میخواهیم محل خودمان استفاده کند و متصدیان وقت تحت تأثیر قرار میگیرند و این یکی همان نقشه را که دیگری آمده است و تصویب کرده است و مسئول انجامش شده آنرا ناقص میگذارد و يك کار دیگری را شروع میکند و بهمین نظر بود که بنده خواستم این قسمت را موافقت نفرمایند که بهر مدتی که دولت خودش را قادر میداند از برای تهیه این نقشه اساسی این نقشه را تهیه کند و بتصویب مجلس شورای ملی برساند و مواعد اجرا و موقعی را که میتواند آنرا عملی بکند در هر قسمتی آنرا هم تعیین کند که مثل يك ساعت که منظم کار میکند آن را هم تنظیم کند و نقشه را همانطور که عرض کردم تنظیم کند در این لایحه تا این حد پیش بینی شده که آن نقشه را هیئت وزیران پس از پیشنهاد وزارت کشاورزی تصویب بکنند بنده در این موضوع هم حرفی ندارم ولی نه اینکه از نظر اهمیت که بفلان و یا وضعیت امر این نیست و وضعیت امر آنطور باشد که یا يك وزیر دیگری رفته است در آن ناحیه يك ملکی پیدا کرده است و با يك حرفهای خودمالي موجب شود و این

نقشه را که شش ماه درش کار کرده اند بهم بزنند و بروند سر يك کار دیگری نه این کار تمام شود نه آن کار (صحیح است کافی است)

وزیر کشاورزی - اگر سازمان آبیاری يك سازمان قدیمی بود البته موافقت با پیشنهاد آقای معدل کار آسانی بود و بنده هم فوری قبول میکردم ولی اگر بنا باشد که ما اجرای این قانون را موکول بکنیم به اجرای آن برنامه بیست سال پانزده سال طول میکشد، در این قانون يك ماده ایست که ماده چهار است و در آنجا نوشته شده است که وزارت کشاورزی موظف است که هیئتهای فنی تعیین کند که آنها در امور آبیاری شهرستانها بررسی کنند و نقشه های لازم را تهیه کنند البته بتدریج که این نقشه ها تهیه میشود هر کدام لازم تر و مهم تر است نسبت بموقعیت محل و احتیاج آن اجرا خواهد شد و برای عملی کردن این قانون و این قسمتها ما داخل مذاکره شدیم که يك عده قابل ملاحظه مهندس استخدام کنیم از خارجه که بتوانند در همه شهرستانها مشغول به بررسی و نقشه کشی بشوند ولی آن قسمت که فرمودند که برنامه بتصویب مجلس شورای ملی برسد بنده تصور میکنم که مجلس شورای ملی وقتش حقیقه گرانباتر از این است که بخواهیم در فلان ده يك قناتی بکنیم یا فلان کار را بکنیم بیاوریم بمجلس و دولت هم البته باید آنقدر مورد اعتماد مجلس باشد که ما وقتی يك کاری را احاله کردیم بتصویب هیئت دولت آنها نمی آیند منابع عمومی کشور را فدای نظریه يك وزیري کنند تصور میکنم بنده با همین طریزی که ما نوشتیم و تقدیم مجلس شده کافی باشد و نظر آقای معدل هم کاملاً تأمین شود (صحیح است)

بعضی از نمایندگان - کافی است مذاکرات .

رئیس - ماده دوم قرائت میشود .

ماده ۲ - دولت مجاز است از سال ۱۳۲۲ تا سال ۱۳۳۲ سالیانه مبلغ چهل و پنج میلیون ریال برای توسعه امور آبیاری در بودجه مخارج غیر مستمر کشور منظور داشته و

به چهار قسط متساوی در ۱۵ فروردین - ۱۵ خرداد - ۱۵ مرداد - ۱۵ مهر ماه هر سال در بانک کشاورزی و پیشه و هنر باختیار بنگاه مستقل آبیاری بگذارد .

رئیس - آقای انوار .

انوار - خواستم عرض کنم که این اندازه که معین شده است چهل و پنج میلیون ریال سالیانه این میزان از روی چه تحقیقی معین شده است ؟ این نقشه را که تصویب کردند و مطابق این نقشه که میخواهند در مملکت آبیاری بکنند از کجا تا کجا آبیاری میکنند ؟ در هر سال این را باید بیاورند مجلس که آنرا مجلس قانونی بکنند و رأی بدهد که این قسمت امسال محتاج الیه است و وقتی قانون تصویب کرده است و در مجلس تصویب شد دیگر نتوانند تغییر بدهند نظر آقای معدل هم این بود بنده هم موافق هستم کاملاً لیکن خواستم به بینم این مبلغ چهل و پنج میلیون ریال را که به چهار قسط معین کرده اند از روی چه میزان و از روی چه قاعده معین کرده اند اگر به بودجه کشور نگاه کردید که باین اندازه می توانید استفاده کنید میزانش چه چیز است و میزان این را بچه نظر گرفتید ؟ این را بگوئید که ما هم بفهمیم .

وزیر کشاورزی - در نتیجه بررسی نقشه هائیکه

تا بحال شده هزینه ساختمانها را در حدود به چهل میلیون ریال برآورد کردیم این بود ، که در ده سال سالی چهل میلیون ریال پیش بینی کردیم .

انوار - پنج میلیون ریال اضافه برای چیست ؟

وزیر کشاورزی - مبلغ پنج میلیون ریال هم که اینجا اضافه شده است برای همان قسمت های بررسی است که مهندسی استخدام کنیم برای بررسی و تهیه نقشه در شهرستانها بنا بر این مبلغ چهل میلیون ریال از این اعتبار بمصرف ساختمان میرسد و پنج میلیون ریال بمصرف مطالعه (صحیح است - بسیار خوب)

رئیس - آقای امیر تیمور :

امیر تیمور - البته اگر بوسیله این قانون يك قنات هم

ما بتوانیم آباد کنیم حقیقهٔ يك خدمت بزرگ و شایسته است نظر بنده در موضوع آبیاری فوق العاده وسیع است و من معتقدم که اگر واقعاً نلک از درآمد دولت واز بودجه کشور سالیانه بمصرف قنوت برسد ما يك خرج بیهوده نکرده ایم در این جا شما رقم را سالیانه آورده اید چهل و پنج میلیون ریال یعنی چهار میلیون و پانصد هزار تومان برای این کار در نظر گرفته اید این مبلغ نسبت به آبیاری ایران فوق العاده حقیر و ناچیز است که واقعاً يك تعارفی باید حسابش کرد خاصه با مخارجی که امروزه میدانید چقدر سنگین شده است و شما اگر بخواهید يك عماراتی را حالا بسازید این عمارت چهار میلیون و پانصد هزار تومان خرجش است آنوقت شما چه جور میتوانید با چهار میلیون و پانصد هزار تومان در سال آبیاری کشور را تأمین کنید حقیقهٔ برای تأمین نظریهٔ خودتان که عبارت از آبیاری کشور ایران باشد این مبلغ فوق العاده حقیر و ناچیز است و متأسفانه و کیل نمیتواند پیشنهاد خرج کند و اگر این حق مطابق قانون اساسی ازو کیل گرفته نشده بود بنده پیشنهاد میکردم بجای مبلغ چهار میلیون و پانصد هزار تومان در سال چهل و پنج میلیون تومان اختصاص باین کار بدهند بنده مخصوصاً از آقای وزیر کشاورزی و از دولت تمنی دارم حالا اگر می خواهند بیادگار خودشان يك چنین قدمی بردارند که يك قدم اساسی برای احیاء و آبادی کشور است این را رقمش را ببرند بالا که با چهار میلیون و پانصد هزار تومان کاری نمیشود کرد و عرض دیگر بنده مدت ده سال برای اجرای این مقصود کم است و مدت را هم موافقت بفرمائید که ده سال به بیست سال اضافه بشود و علاوه بنده پیشنهادی هم تقدیم کرده ام که بجای اینکه دولت مجاز است از سال ۱۳۲۲ تا سال ۱۳۳۲ سالیانه مبلغ چقدر منظور بدارند نوشته شود دولت مکلف است مجاز عبارت تعارفی است شاید دولت نخواست این کار را بکند و حال آنکه این يك قدم اساسی است که برداشته میشود و با حسن نیتی هم که مجلس رأی میدهد و واقعاً میخواهم عرض کنم شاید یکی از افتخارات

این مجلس باشد که يك همچو قدم اساسی بر میدارد بنابراین مخارجش را همه ساله باید پیش بینی بکنند و بعد بمجلس بیاورند و راجع بمدت هم پیشنهاد میکنم و استدعا میکنم که خود آقای وزیر کشاورزی این را مورد توجه قرار بدهند و راجع به مبلغ هم گمان میکنم چهل و پنج میلیون تومان است اگر چهار میلیون و پانصد هزار تومان است خواهش میکنم که خود آقای وزیر کشاورزی پیشنهاد بفرمایند ۴۵ میلیون تومان بشود و بنده تصور میکنم که ۴۵ میلیون تومان منظور است نه چهل و پنج میلیون ریال و اگر همان چهار میلیون و پانصد هزار تومان باشد هیچ کاری نمیتوانید بکنید يك پولی است که نفله شده و دور ریخته شده نتیجهٔ هم ندارد.

وزیر کشاورزی - البته بنده تصدیق دارم که مبلغ چهل و پنج میلیون ریال کافی نیست ولی بی خود هم نباید يك مبلغی بنویسند و در قانون پیشنهاد کنند که میدانید در سالهای اول ما توانائی خرج آنرا نداریم این کار اساسش بررسی است و تعیین نقشه و نقشه های کامل شاید اصلاً در سال اول ماقادر نشویم که این چهل و پنج میلیون ریال را هم خرج کنیم ولی در سالهای بعد عوض چهل و پنج میلیون نود میلیون خرج داشته باشیم از این جهت بنده پیشنهاد کردم که هر مبلغ که از این اعتبار باقی بماند در يك صندوق مخصوصی برای همین کار آبیاری جمع آوری شود و در سالهای بعد بمصرف برسد (صحیح است) بعلاوه عوایدی هم که از این کارها حاصل میشود بخرج همین آبیاری برسد در اینصورت ممکن است که اگر مرتباً دولت همین چهل و پنج میلیون ریالش را بدهد از درآمد خود این کارهای آبیاری هم سالی بیست سی میلیون ریال از آن محل داشته باشیم که توانائی را در سال به هفتاد میلیون برسائیم و نظریه آقای امیر تیمور تأمین خواهد شد اما راجع بمدت ده سال که فرمودند بنده نظرم این بود که مدت را طولانی بگیریم ولی اگر خیلی طولانی بکنیم شاید عملی نباشد ولی ده سال يك مدتی است که نزدیک است و میشود این را عمل کرد و يك حساب دیگری هم که ما کردیم این بود که بعد از ده سال درآمد

کارهائی که ما انجام میدهم فروخته شود پنج شش میلیون تومان در سال خواهد بود در این صورت بعد از انقضای ده سال اگر دولت هم يك پولی بداد برای آبیاری درآمد خود این تأسیسات اجازه خواهد داد که سال بسال يك کاری بکنند راجع به کلمهٔ مجاز است که فرمودند بنده نظری ندارم بقیه بنظر مجلس است که بنویسند مکلف است یا مجاز است.

رئیس - آقای اعتبار فرمایشی داشتید؟

اعتبار - عرض کنم که يك پیشنهادی است که عدهٔ از آقایان نمایندگان تهیه کرده اند و تقدیم کرده اند که این لایحه از دستور امروز خارج شود و آن طرحی را که آقایان پیشنهاد کرده اند تکلیفش روشن شود و لایحهٔ آبیاری باشد برای جلسه بعد (صحیح است).

۵- تصویب طرح قانونی مربوط باصلاح قانون مطبوعات

رئیس - طرحی که پیشنهاد کرده اند بنظر آقایان میرسد: امضاء کنندگان زیر طرح زیر را با قید دو فوریت پیشنهاد مینمائیم:

مادهٔ واحده - صاحبان روزنامه ها و مجلاتی که مورد امتیاز خود راتا این تاریخ لافل پانزده سال متوالی و بطور منظم در تهران منتشر ساخته اند حائز شرائط مندرج در مادهٔ اول قانون مطبوعات مصوب سوم دیماه ۱۳۲۱ شناخته میشوند.

رئیس - آقای ملک مدنی.

ملک مدنی - بنده موافق هستم اگر اجازه بفرمائید دلیالش را هم عرض میکنم.

رئیس - فوریت لایحه مطرح است موافقین با فوریت اول این لایحه بر خیزند (اغلب برخاستند) تصویب شد.

بعضی از نمایندگان - يك مرتبه دیگر خوانده شود (بشرح سابق خوانده شد).

رئیس - آقای ملک مدنی.

عدهٔ از نمایندگان - طهران را بزیند کافی است.

ملک مدنی - بنده خیال میکنم این طرحی را که انشاء کرده اند متفق با رأی تمام آقایان نمایندگان است

چون همه آقایان علاقه دارند به مطبوعات و مخصوصاً بعضی از جراید است که بیشتر از پانزده سال هم منتشر شده است که اینها يك سوابق بسیار نیک و درخشانی دارند از قبیل روزنامه یومیه کوشش و روزنامه یومیه اطلاعات و همینجور نسبت بسایرین بعقیده بنده برای اینکه زیاد گرفته نشود بنده خیلی بطور اختصار عرض میکنم که علاقه مجلس به مطبوعات که یکی از ارکان مشروطیت است خیلی زیاد است و این يك چیز واضحی است و هیچ محل تردید نیست قانونی که در چند روز پیش گذشته است بالاخره برای این بود که بعضی از جرائدی که از وظایف خودشان خارج میشدند يك مسئولیتی برای آنها قائل شوند و الا بیشتر نظر مجلس این بوده است که مطبوعات همیشه آزاد باشد و هر نویسنده از نقطه نظر علمی و اخلاقی بتواند راهنمای جمعیت و اجتماع باشند (صحیح است - کافی است)

پیشنهاد آقای امیر تیمور.

پیشنهاد میکنم کلمه تهران حذف شود (صحیح است)

وزیر کشور - عرض کنم اگر خاطر محترم آقایان

باشد در آن مادهٔ اولی که گذشت نوشته بود که شورای عالی فرهنگ سرمایه اخلاقی و علمی را تعیین کند نظر بعضی از آقایان این بود که جرائدی که پانزده سال متممادی منتشر شده است اجراء صلاحیت را از هر جهت کرده اند خاصه روزنامه هائی باشد که ارایشان ناسزائی و هتاکی دیده نشده باشد صلاحیت علمی و صلاحیت اخلاقی شان اجراء شده است بنابراین دولت هیچگونه نظری ندارد

هر چه مجلس شورای ملی رأی داد دولت اطاعت و اجرا میکند (صحیح است - احسنت)

پیشنهاد آقای طباطبائی

پیشنهاد میکنم مدت ده سال نوشته شود (بعضی از

نمایندگان - خیر خیر)

رئیس - آقای طباطبائی

طباطبائی - عرض کنم که این ایراد و این نظر از طرف

مجلس شورای ملی قاطع این دلیل است نه اینکه مجلس همیشه

نسبت بمطبوعات و آزادی قلم معتقد و علاقه مند بوده است (صحیح است) اگر یکقدری اوضاع مملکت و وضعیت عمومی اینطور که ملاحظه میفرمائید نبود بنده قطع و مسلم میدانستم که هیچ نوع محدودیتی را ممکن نبود مجلس شورای ملی رضایت بدهد حالا هم نشده است و بنده نمیخواهم این قانون و این آئین نامه را تعبیر بکنم به اینکه محدودیتی بقلم و مطبوعات ایجاد کرده است اگر وضعیت این نبود بنده مسلم میدانستم که مجلس شورای ملی برای تصویب این قانون و این آئین نامه اساساً حاضر نمیشد و ملاحظه فرمودید و تیکه این قانون اینجا مطرح شد بنده خودم چون افتخار عضویت مطبوعات را داشتم و دارم گذاشتم که سایر آقایان نظرهائی که دارند بفرمایند مطابق قانونی که متکی است به قانون اساسی بیک عده امتیاز داده شده است و سالها این امتیاز هم روبش عمل شده است و مثل این است که یک خانه را بموجب قانون اساسی تحویل بدهند بمتصرف در صورتی که دیگری در آنجا متصرف باشد و سالها بنشیند بعد آمدن و یک فرمولهای دیگری پیدا کردن و این اساس را مخدوش کردن عمل مستحسنی نبود ولی ناچار مقتضیاتی بود و اوضاع و احوال اینطور بود و اینطور ایجاد میکرد که آن قانون گذشت و بنده خیلی خوشوقت شدم که از طرف مجلس شورای ملی این اقدام بعمل آمد و حالا که مدت را پانزده سال گرفته اند اگر آقایان موافقت میگردند بنده این مدت را خیلی کمتر پیشنهاد می کردم ولی برای اینکه خیلی هم از حیث مدت پالین نیائیم و چون مدت پانزده سال هم زیاد است این است که خواستم استدعا کنم دولت هم موافقت کند آقایان هم موافقت بفرمائید که این مدت را ده سال قرار بدهیم.

رئیس - آقای وزیر کشور در این پیشنهاد چه میفرمائید؟
وزیر کشور - خدمت تان عرض کردم بنده تصور میکنم که برای حسن نیت دولت و مسلم بودن این نکته که هیچگونه اختلاف نظری بین دولت و مجلس شورای ملی وجود ندارد ملاحظه میفرمائید ما موافق هستیم مطابق نظر

آقایان هر جزوی که مطابق نظر آقایان باشد ما موافق هستیم دولت قبول میکند.

رئیس - رأی گرفته میشود به پیشنهاد آقای طباطبائی موافقین برخیزند (عده کمی برخاستند) تصویب نشد.

طوسی - اجازه میفرمائید؟ توجه میفرمائید؟ بعد از آنکه آقای وزیر کشور قبول کردند تصور میکنم که محتاج به رأی نبود.

رئیس - اینطور نیست آقای وزیر کشور به نظر مجلس و اگذار کردند. رأی گرفته میشود به این طرح قانونی با حذف کلمه تهران موافقین برخیزند (اغلب برخاستند) تصویب شد.

۶ - تقدیم و تصویب لایحه اصلاح قانون استرداد وام پرداختی به مستخدمین

وزیر کشور - خاطر محترم آقایان مستحضر است که در آذر آقایان التفات فرمودند همگی نسبت به مستخدمین دولت یعنی دو ماه از حقوق آنها مساعدت داده شد و در ظرف چهار ماه فرمودند کسر شود چون البته وقتی که کسر کردیم از شان. آن دو ماه حقوق که بهشان داده شده بود همانوقت برای خواربار مصرف شد بعد که خواستند کسر بکنند نصف حقوقشان را معلوم شد که نمی تواند تکافوء زندگانی شان را بنماید این است لایحه تهیه شده است که اگر موافقت میفرمایند این ربع را که ما کسر کردیم این ربع بعنوان پاداش داده شود و سه ربع دیگر را در سال بعد بگیریم یعنی یک ربع را بعنوان پاداش بدهیم و سه ربع دیگر در سال آتی با قساق دوازده گانه کسر و مستهلك شود (صحیح است) و لایحه آن بقید فوریت تقدیم میشود.

رئیس - لایحه پیشنهادی خوانده میشود:

مجلس شورای ملی - قانون دو ماه مساعدت که در اول آذرماه از تصویب مجلس شورای ملی گذشت از حیث تهیه تدارکات زمستانی و سایر حوائج بوضع مالی کارمندان دولت و شهرداریها کمک نمود ولی چون مبلغ مساعدت تماماً بمصرف رسید و بموجب قانون در ظرف چهار ماه بیاید

مستهلك گردد طبعاً نصف حقوق مستخدمین برای استهلاك مساعدت کسر میشود. نظر باینکه کسر نصف حقوق در ظرف چهارماه برای مستخدمین دولت و شهرداریها که در آمد غالب آنها منحصر بحقوق ماهیانه میباشد با گرانی و مسائل زندگی وضع معاش آنها را مختل خواهد نمود برای کمک مستخدمین که همواره در رفاه باشند و با آسودگی خیال انجام وظیفه نمایند ماده واحده زیر بقید یک فوریت پیشنهاد و تصویب آن تقاضا میشود.

ماده واحده - دولت مجاز است دو ماه مساعدت که بموجب قانون اول آذرماه ۱۳۲۱ بکارمندان و خدمتگذاران دولتی و شهرداریها داده شده بترمیم زیر مستهلك نماید.
۱ - معادل یک چهارم مساعدت بعنوان پاداش اعطاء میشود.

۲ - معادل سه چهارم دیگر در ظرف سال ۱۳۲۲ با قساق دوازده گانه از حقوق آنها کسر شود.

۳ - پاداش کارمندان و خدمتگذارانی که از محل بودجه عمومی کشور حقوق دریافت میدارند بپای صرفه جوئی بودجه سال ۱۳۲۱ محسوب میشود.

۴ - پاداش کارمندان و خدمتگذارانی که حقوق آنها تابع بودجه کشور نیست و از وجوه اختصاصی استفاده میکنند از محل درآمد همان وجوه پرداخت میشود.

رئیس - فوریت لایحه مطرح است. (مخالفی نیست) موافقین با فوریت برخیزند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد. ماده واحده مطرح است. آقای ملک مدنی.

ملک مدنی - بنده خیال میکنم همه آقایان با این لایحه موافقت و بنظر بنده آنطور که می فهمم نظر آقایان نمایندگان عموماً این است که آن سه ربعی هم که میماند برای سال دیگر انشاءالله دولت بنام عینی در شب عید به بخشد و همه ماهم موافق هستیم (صحیح است) رئیس - آقای دکتر طاهری.

دکتر طاهری - عرض کنم این مذاکره را که آقای ملک مدنی فرمودند موقتی که دولت لایحه دو ماه مساعدت

را تقدیم کرد این مطلب را بنده و چند نفر دیگر از آقایان پیشنهاد کردیم که ترتیب استهلاك این مساعدت یکساله باشد و میدانم چرا اکثریت قبول نکردند و حالا خود دولت متوجه شده است که اگر بنا باشد این را در چهارماه مسترد دارند موجب زحمت مستخدمین خواهد شد و فایده ندارد بلکه بیشتر هم در مضیقه می افتند و از نقطه نظر اینکه پیشنهادی را که حالا دولت کرده است برای ارفاق یک ربع آن بعنوان پاداش بخشیده میشود البته همه ما موافق هستیم فقط بنده میخواستیم سؤال کنم این مساعدتی که شده است به مستخدمین تا چه رتبه داده شده است و آقایان وزراء و معاونین و مدیر کل ها هم استفاده کرده اند یا فقط برای مستخدمین بوده است این را خواستم توضیح بدهند

وزیر کشور (آقای عامری) - در قانونی که راجع باین موضوع آقایان گذراندند بطور کلی بود ولی از قرار معلوم وزراء و معاونین و مدیر کل ها استفاده نکرده اند ممکن است در بعضی از وزارتخانهها آن آقایان هم استفاده کرده باشند قانون بطور کلی بود و نظر این بود که هر کس میخواهد استفاده کند و وقتی که مذاکره شد آقای وزیر دارائی در آن موقع توضیح دادند که ممکن است مستخدمین عالی مقام هم چیزی نداشته باشند و محتاج باشند این بود که بهمان ترتیب آقایان موافقت فرمودند و قانون بطور کلی گذشت ولی حالا اگر آقایان نظری اتخاذ بفرمایند که قانون تا یک حد معینی را شامل شود بنده هم موافقم. رئیس - آقای امیر تیمور.

امیر تیمور - بنده البته با این قانون موافق هستم و موافق تر بودم اگر این دو ماه را اصلاً بعنوان عیدی می بخشیدند فعلاً منظور عرضم این است که راجع باین دو ماه که قانونش از مجلس گذشت نظر مجلس این بود که از آن مساعدت مستخدمین بازنشسته و منتظرین خدمت هم استفاده کنند در صورتیکه بنده اطلاع پیدا کرده ام که یک عده از منتظرین خدمت بهره مند نشده اند در صورتیکه منظور مجلس این نبود که یک عده از مستخدمین حاضر دولت

استفاده کنند و سایرین مخصوصاً آن بازنشسته ها که سانشان بکهورت رسیده و حقوق کمی هم دریافت میدارند نتوانند استفاده کنند قانون هم بطور کلی بود مستخدمین دولت بطور اعم بود از بازنشسته و منتظرین خدمت و شاغل خدمت و تمنا میکنم آقای وزیر کشور هم قبول بفرمایند که تکلیف آنها هم معلوم شود.

وزیر کشور - در آن قانونی که گذشت اگر خاطر آقایان باشد يك قرضی بود و از نقطه نظر مالی دیدیم که در حدود پانزده میلیون میشود و مشکل است برای دولت از نظر داشتن اعتبار آن بشکل دیگری تصویب شود و حالا که باین ترتیب پیشنهاد شده است در نظر گرفته شده است که برای کلیه مستخدمین دولت اعم از شاغلین و منتظرین خدمت و متقاعدین این نظر اجرا شود و داده شود و نسبت به بقیه هم که برای سال آتی گذارده شده و نظر آقایان این است که اصولاً بخشیده شود چون امسال چیزی گرفته نمیشود شاید سال آتی وضعیت بهتر شود و بتوانیم از بخشش و گذشت هم منظور آقایان را در نظر بگیریم و فعلاً تمنا میکنم آقایان این لایحه را بهمین ترتیبی که پیشنهاد شده است قبول بفرمایند.

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

رئیس - آقای فریدونی:

پیشنهاد میشود تبصره ذیل به ماده واحده اضافه شود: بودجه مجلس شورای ملی مشمول این قانون خواهد بود **وزیر کشور** - چون منظور این است که نسبت...

اعتبار - بنده مخالفم با این پیشنهاد.

رئیس - بفرمائید.

اعتبار - مجلس دو قسمت بودجه دارد یکی بودجه آقایان نمایندگان یکی مربوط به مستخدمین البته مستخدمین مجلس استفاده میکنند و از مساعده هم استفاده کرده اند ولی نمایندگان استفاده نکرده اند و نمیکند (صحیح است) خواستم از آقای فریدونی استدعا کنم که این پیشنهاد را پس بگیرند چون وقتی که مستخدمین گفته میشود همه مستخدمین در

رئیس - آقای نراقی.

نراقی - در آن قانون پرداخت دو ماهه که از مجلس گذشت تبصره اضافه شد که بودجه مجلس شورای ملی هم مشمول این قانون است و باستناد آن تبصره هم تمام مستخدمین مجلس همه شان استفاده کردند اعم از مستخدمین داری و غیر اداری و چاپخانه و چنانچه هر يك از آقایان نمایندگان هم احتیاج داشتند استفاده کرده اند حالا بعضی آقایان متمکن بوده اند یا احتیاجی نداشته اند نباید و جب این بشود که سلب حق از یک عده بشود که درآمدشان منحصر بهمین حقوق بوده و حالا هم معنی ندارد که آنها را محروم کنند و اگر بعضی از آقایان هم متمکن دارند و نمی خواهند بگیرند ممکن است به بخشند به بیگانه های خیریه.

رئیس - آقای دشتی.

نقابت - بنده اخطار نظامنامه دارم مطابق نظامنامه در پیشنهاد یک نفر مخالف و یک نفر موافق فقط میتواند صحبت کند این اجازه برخلاف ماده ۶۸ نظامنامه است و حالا این نفر دهمی است که دارد صحبت میکند.

دشتی - این پیشنهاد به نظر بنده مخالف با نظامنامه و قانون است زیرا که وکیل پیشنهاد خرج نمی تواند بکند این لایحه دولت البته شامل کلیه کارمندان است شامل کارمندان دولت هم هست شامل کارمندان مجلس هم هست و همانطور که مستخدمین مجلس شامل آن قانون بوده اند و استفاده کرده اند مشمول این قانون هم خواهند بود (صحیح است) در قانون پیش در بود پیشنهاد خرج بود ولی الان پیشنهاد خرج است چون يك ربع را دولت دارد می بخشد و چون هیچ و کیلی نمیتواند پیشنهاد خرج بکند اجازه بفرمائید که خود دولت مستخدمین مجلس را هم مشمول این کار قرار بدهد و کلاً مشمول نباشند یعنی و کلاً باید هر کدام این قرض را گرفته اند پس بدهند و آن يك ربع را هم پس بدهند و بنظر بنده بهتر این است

که حساب مجلس را دو قسمت بفرمایند آنچه مربوط به حساب و کلاً است داخل این قسمت نشود ولی کارمندان مجلس البته مشمول این قانون بوده و خواهند بود (صحیح است) **رئیس** - آقای رضوی.

رضوی - مستخدمین در مملکت سه قسم هستند یکی مستخدمین دولتی یکی مستخدمین شهرداریها و يك دسته هم مستخدمین مملکتی هستند و در تمام قوانین هم این قسمتها رعایت شده و هر جا که مستخدمین مملکتی بطور کلی نوشته شود البته تمام مستخدمین از آن استفاده میکنند ولی وقتی که مستخدمین دولتی مطلق نوشته شود شامل مستخدمین و اشخاصی است که از بودجه وزارتخانه ها استفاده میکنند و از این جهت است که در تمام قوانین مالی مستخدمین شهرداریها و مملکتی هم اضافه میشود و از این جهت هم بود که آقای فریدونی پیشنهاد کردند که شامل مستخدمین اداری و غیر اداری مجلس شورای ملی هم بشود و تمنا میکنم آقایان هم موافقت بفرمایند.

رئیس - موافقین با پیشنهاد آقای فریدونی برخیزند (عده کمتری برخاستند) تصویب شد. اینجاء اشتباه نشود کارمندان مجلس و اعضاء اداری مجلس هم شامل این قانون هستند (صحیح است) کارمندان و مستخدمین مجلس عموماً مشمول این قانون خواهند بود. (صحیح است) پیشنهاد آقای معذل:

پیشنهاد میکنم مبلغ پرداختی به مستخدمین بعنوان عیدی بآنها بخشیده شود.

رئیس - آقای معذل.

معذل - بنده میخواهم عرض کنم که آقایان خودشان بشخصه شاهد و ناظر تمام اوضاع اقتصادی این مملکت هستند از مستخدمین تقاضا دارند که حسن خدمت کنند ولی باید بآنها بقدر معاششان کمک بکنند که بتوانند زندگی ایشان را اداره کنند و از آنها خدمت بخواهیم بنده پیشنهاد کردم حالا که دولت میخواهد این وجه را سال دیگر بگیرد و به بخشد در همین امسال بعنوان عیدی بدهد یعنی پس بگیرد و بنده تکمیل کردم نظر پیشنهادی دولت را.

رئیس - آقای اعتبار.

اعتبار - عرض کنم بنده قطع دارم که تمام آقایان نمایندگان با این نظر موافقت و تردید ندارم که همه آقایان نمایندگان میل دارند که این پول را دولت پس نگیرد ولی بایستی اصول و مقررات را هم ما حفظ کنیم این مربوط به بودجه دولت است و دولت يك پولی داده است و با این نظری که الان می بینم در مجلس هست میخواهند این پولی که داده شده است و البته يك كمك مختصری است پس گرفته نشود و استرداد نکنند ولی باید مجال داد به دولت که خود دولت در موقع خودش لایحه اش را بیاورد و اعتبارش را هم تهیه کند فعلاً با این قسمت آقایان موافقت کنند و این پیشنهاد جنابعالی معنیش این است که ما يك مبلغی از بودجه دولت را میخواهیم به بخشیم و ما این حق را نداریم دولت بایستی مطالعه بکند آنوقت لایحه بیاورد.

معدل - اجازه میفرمائید بنده توضیح مختصری عرض کنم؟ اینطور که آقای اعتبار میفرماید اگر این نظر هم صحیح باشد خواهش میکنم از آقای وزیر کشور که این نظر مجلس را برای هیئت وزیران تشریح کنند که آقایان بدانند که مجلس شورای ماسی این نظر ارفاقی را نسبت به تمام مستخدمین دارد و همچنین این نکته را هم تأیید کنند که با این گرانی زندگانی و فزونی که در مخارج پیدا شده دولت اضافه عایداتی دارد که بتواند این چهارده میلیون تومان را بمصرف این کار برساند و طوری بکند که قبل از عید مستخدمین بدانند که این وجهی را که گرفته اند دیگر از شان گرفته نمیشود و تکلیفشان معلوم باشد.

انوار - بنده اخطار نظامنامه دارم.

معدل - ضجه و گریه نکنید همینطور بفرمائید.

وزیر کشور - نظر مجلس از اول معین بود ما هم نظر مجلس را میدانستیم یکی دو مرتبه هم صحبت شد ولی همانطور که آقای اعتبار فرمودند وقتی که بخوابیم يك خرجی را بکنیم یا يك پولی که داده شده است پس نگیریم باید اعتبارمان را نگاه کنیم وقتی که ما باعتبار ات خودمان نگاه کردیم فعلاً این راه حلی که ملاحظه میفرمائید در

نظر گرفته ایم و فعلاً این ربع بخشیده میشود و اگر بعد محلی پیدا شد نسبت به سه ربع دیگر هم تصمیمی گرفته میشود.

معدل - بنده پیشنهاد خودم را مسترد میدارم.

رئیس - پیشنهاد آقای دکتر سنگ :

پیشنهاد مینمایم: دولت دوماه مساعده را برای کارمندان تا رتبه ۳ مطالبه نماید.

رئیس - آقای دکتر سنگ.

دکتر سنگ - بنده توجه آقایان و هیئت دولت را به گرانی وسائل زندگی و حال مستخدمین دولت جلب میکنم و این لایحه را که فعلاً آورده اند که يك ربع از مساعده پرداختی را میخواهند به مستخدمین به بخشند بنده تصور میکنم که تا رتبه سه میشود همه این مساعده را بخشید (طباطبائی تا رتبه ۵) تا رتبه ۵ باشد و این را از آقایان تقاضا میکنم و استرحام میکنم بنام این اشخاص از مجلس که اگر مقتضی میدانند باین پیشنهاد رأی بدهند موضوع دیگر را خواستم عرض کنم آقای اعتبار فرمودند که این پیشنهاد خرج است و نمیشود رأی داد استدعا میکنم استدعا میکنم اگر این پیشنهاد بنده رسا نیست يك طوری پیشنهاد را خودشان تنظیم کنند و فرمولی تهیه کنند که از مستخدمین تا رتبه ۵ مطالبه نشود

رئیس - آقای اعتبار

اعتبار - عرض کنم اینجا رتبه ۳ و رتبه ۵ و رتبه ۶ که صحبت میشود آقایان توجه داشته باشند وضعیت رتبه ۷ و ۸ و ۹ هم عیناً همان وضع رتبه های يك و دو و سه است (صحیح است) همه مستخدمین از گرانی زندگانی در مضیقه هستند و گرفتار هستند بخشش را همانطور که عرض کردم مجلس بقران آنها هم نمیتواند رأی بدهد خود دولت باید نظر مجلس را تأمین کند و پیشنهاد کنند مسئولیت خرج بودجه با دولت است البته همانطور که عرض کردم دولت احساس کرده و نظر مجلس را میداند که احساسات نمایندگان باین است که این دو ماه گرفته نشود و فعلاً این مبلغی هم که اعتبار داشته لایحه اش را آورده اند و بنده

واقع نشد از این نظر نبود که زندگی بر نمایندگان مشکل نیست بالاخره بريك دسته مشکل است البته مخارج برای همه بالا رفته است و گرانی زندگی همه را بیچاره کرده است و يك مستخدم رتبه نه يك تکالیفی دارد که آن مستخدم رتبه يك ندارد او باید يك عمارت اجاره کند الآن ماهی دوست تومان و سایر مخارج او هم بهمان تناسب بالا رفته است و بنظر بنده همان نظر دولت صحیح است که باید همه مستخدمین از آن استفاده کنند

رئیس - رأی گرفته میشود به پیشنهاد آقای روحی موافقین برخیزند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد رأی گرفته میشود به لایحه با این پیشنهاد موافقین ورقه سفید میدهند . . .

اعتبار - اجازه میفرمائید؟ (بعضی از نمایندگان - اعلام رأی شده است) بنده پیشنهاد تجزیه می کنم این پیشنهادی که شده و قبول شد بضرر کسانی است که شما از آنها کار میخواهید مستخدمین همه شان بکی هستند خواه رتبه يك باشد خواه رتبه ۷ و ۸ و ۹ و من با اینکه از موافقین این لایحه هستم رأی نمیدهم

(اخذ آراء بعمل آمده شصت و نه ورقه سفید شماره شد)
رئیس - عده حاضر در موقع اعلام رأی ۹۵ با کثرت ۶۹ رأی تصویب شد

۷- موقع دستور جلسه بعد - ختم جلسه

رئیس - تصویب می فرمائید جلسه را ختم کنیم جلسه آئینه روز سه شنبه ۲۸ (جمعی از نمایندگان - پنجشنبه) جلسه آینده پنجشنبه اول بهمن ماه سه ساعت پیش از ظهر دستور لوابیح موجوده (مجلس سه ربع ساعت بعد از ظهر ختم شد) **رئیس مجلس شورای ملی** - حسن اسفندیاری

امیدوارم که نظر دوم آقایان نمایندگان هم بموقع خود انجام شود و ضمن لایحه دیگری این نظر را تأمین کنند و ضمناً خواستم استدعا کنم که آقایان استثناء قائل نشوند وقتی مستخدم دولت گفته میشود شامل همه مستخدمین میشود و مستخدمین دولت همه شان باید استفاده کنند (صحیح است).
رئیس - رأی گرفته میشود به پیشنهاد آقای دکتر سنگ موافقین برخیزند (چند نفر قیام نمودند) تصویب نشد.
پیشنهاد آقای فرمانفرمائیان :

فرمانفرمائیان - بنده مسترد میکنم.

رئیس - پیشنهاد آقای روحی.

پیشنهاد میکنم که از رتبه ۷ به بالا این مساعدهت مبدول نشود.

رئیس - آقای روحی

روحی - عرض کنم يك رتبه ۹ ششصد تومان حقوق میگیرد که از يك و کیل صد و بیست و پنج تومان بیشتر میگیرد (بعضی از نمایندگان - زندگی گران شده) برای آن بیچاره درشکه چی گران نشده؟ برای وزیر و مدیر کل گران شده؟ سنگ به سینه تزیید (يك نفر از نمایندگان - از کجا داده شود؟) این پیشنهاد بنده که کسر خرج میکند بنده پیشنهاد کردم که از رتبه ۷ به بالا حذف کنیم استدعا می کنم مجلس هم موافقت کند

رئیس - آقای ملک مدنی

ملک مدنی - آقای روحی الآن میفرمودند که آقایان و کلاً هم مشمول پیدا کنند و فرمودند اشخاصی هستند از آقایان نمایندگان که وضعیتشان خوب نیست و باید این كمك بآنها هم بشود و این نظر اگر مورد توجه

اسامی رأی دهندگان - آقایان : ملک زاده آملی - دکتر ادهم - موبد ثابتی - فریدونی - یمین اسفندیاری - دکتر غنی - مستشار فیاض - لبقوانی - فرشی - مقدم - کلارونیان - ابراهیمی ریگی - مؤید قوامی - دکتر ملک زاده - رفیعی - لاریجانی - فرمانفرمائیان - افشار - دهستانی - بهبانی - حریری - انوار - دکتر سمعی - جلائی - شهدوست - صفاری - فرخ - عطاالله پالیزی - رضوی - دکتر قزل اباغ - کیو دکتر سنگ - ابراهیم سمعی - نجبر فرمند - طالش رحمت سمعی - دادور - منشور - شاهرودی - مشار - دکتر طاهری - یار احمدی - مکرم افشار - صدر فتوحی - نائینی - ثقة الاسلامی - نقابت - معتضدی - دکتر ضیاء - مجدضیائی - اصفهانی - نواب یزدی - عزیزی - ساکینیان - اصفهانیان - دکتر نفیسی - اردبیلی - چایچی - هدایت - روحی - شیرازی - مسعودی خراسانی - نراقی - معدل - دکتر تاج بخش - فروهر - طباطبائی - اقبال

قانون

متمم قانون اصلاح قسمتی از قانون مطبوعات

ماده واحده - صاحبان روز نامه ها و مجلانی که مورد امتیاز خود را تا این تاریخ لا اقل پانزده سال متوالی و بطور منظم منتشر ساخته اند جاز شرایط مندرج در ماده اول قانون مطبوعات مصوب سوم دی ماه ۱۳۲۱ شناخته میشود . این قانون که مشتمل بر يك ماده است در جلسه بیست و چهارم دیماه یکهزار و سیصد و بیست يك بتصویب مجلس شورای ملی رسید .
رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری

قانون

طرز استهلاك دو ماه مساعده پرداختی به کارمندان دولت

ماده واحده - دولت مجاز است دو ماه مساعده که بموجب قانون اول آذر ۱۳۲۱ بکارمندان و خدمتگذاران دولتی و شهرداریها داده شده بترتیب زیر مستهلك نماید .

- ۱ - معادل يك چهارم مساعده بعنوان پاداش اعطاء میشود .
- ۲ - معادل سه چهارم دیگر در ظرف سال ۱۳۲۲ باقسط دوازده گانه از حقوق آنها کسر شود .
- ۳ - پاداش کارمندان و خدمتگذارانی که از محل بودجه عمومی کشور حقوق دریافت میدارند بیای صرفه جوئی بودجه سال ۱۳۲۱ محسوب میشود .
- ۴ - پاداش کارمندان و خدمتگذارانی که حقوق آنها تابع بودجه کشوریست و از جوه اختصاصی استفاده میکنند از محل درآمد همان جوه پرداخت میشود .

تبصره - از رتبه ۷ به بالا این مساعدت مبذول نخواهد شد .

این قانون که مشتمل بر يك ماده است در جلسه بیست و چهارم دی ماه یکهزار و سیصد و بیست و يك بتصویب مجلس شورای ملی رسید .
رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری